

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Yılmaz TUNÇ** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ıncı maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Mahmut DİNDAR

Van Milletvekili

Kürt meselesinin çözümsüzlüğü güvenlik merkezli bir anlayışla “özel hukuk” alanı yaratmış; bu durum Türk Ceza Kanunu, Terörle Mücadele Kanunu ve ilgili mevzuatta genel hukuk ilkelerinden sapmalara neden olmuştur. Özellikle ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası uygulamaları ölçülülük ilkesini ihlal etmekte; Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 107/16. maddesiyle koşullu salıverme hakkı ortadan kaldırılmaktadır.

Bu durum, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3. Maddesi uyarınca insanlık dışı muamele yasağını ihlal etmektedir. AİHM, *Vinter*, *Trabelsi*, *Öcalan (No.2)*, *Gurban*, *Kaytan* ve *Boltan* kararlarında Türkiye'deki ağırlaştırılmış müebbet rejimini hukuka aykırı bulmuş; yeniden değerlendirme ve “umut hakkı”nı güvence altına alan mekanizmalar kurulmasını istemiştir.

BM İşkenceye Karşı Komitesi de Türkiye'ye ağırlaştırılmış müebbet uygulamasını gözden geçirme çağrısı yapmıştır. İnsan haklarına uygun bir infaz rejiminin oluşturulması, koşullu salıverme ve gözden geçirme sisteminin getirilmesi Türkiye'nin uluslararası yükümlülüklerinin gereğidir.

Bu bağlamda;

- 1) Türkiye'de umut hakkının tanınması ve uygulanması amacıyla hangi girişimleri başlatacaksınız? Ağırlaştırılmış müebbet infaz rejiminde “umut hakkı”nın korunması için bugüne kadar herhangi bir yasal düzenleme yapılmış mıdır? Yapılmadıysa Adalet Bakanlığı bu konuda bir çalışma yürütmeyi planlamakta mıdır?
- 2) Türkiye'de ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası alan hükümlüler bakımından “koşullu salıverme” imkânı neden tamamen ortadan kaldırılmıştır? Bu uygulamanın Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin *Vinter*, *Trabelsi* ve *Öcalan (No.2)* kararlarıyla açıkça çeliştiği yönündeki değerlendirmelere katılıyor musunuz?
- 3) Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 107/16. maddesinin AİHM kararlarıyla uyumsuz olduğu yönündeki eleştiriler dikkate alınarak, bu maddenin yeniden düzenlenmesi konusunda Bakanlığınız ne tür çalışmalar yapmaktadır?

- 4) Ağırlaştırılmış müebbet mahpuslarının hücre tipi ceza infaz kurumlarında uzun süreli tecride maruz bırakılmasının, insan hakları hukuku ve AİHS'nin 3. maddesi bakımından yarattığı ihlaller konusunda Bakanlığınızın bir değerlendirmesi var mıdır?
- 5) Ağırlaştırılmış müebbet hükümlülerine ilişkin idare kurulu kararlarının denetim ve temyiz yolları neden sınırlıdır? Bu kararların yargısal denetimine imkân tanıyacak bir mekanizma oluşturulması planlanmakta mıdır? Bu konuda cezaevleri arasında uygulamada yeknesaklığın sağlanması ve hak ihlallerinin önlenmesi amacıyla alınan tedbirler nelerdir?
- 6) Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası infaz edilen kurumlar arasında ciddi uygulama farklılıkları olduğu iddiaları doğru mudur? Bu farklılıkların denetimi ve standartlaştırılması amacıyla Bakanlığınız ne tür adımlar atmaktadır?
- 7) BM İşkenceye Karşı Komitesi'nin Türkiye'ye yönelik ağırlaştırılmış müebbet uygulamasını gözden geçirme çağrısı Bakanlığınızca nasıl değerlendirilmiştir? Bu tavsiyelerin yerine getirilmemesinin gerekçesi nedir?
- 8) Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler uyarınca "insancıl infaz koşulları"nı sağlamak ve "yeniden topluma kazandırma" ilkesini hayata geçirmek için ağırlaştırılmış müebbet rejiminin reforme edilmesine yönelik bir eylem planı bulunmakta mıdır?